

Letos bo Okrajni ljudski odbor razpolagal s 569 milijoni 719 tisoči dinarjev

V petek, 30. aprila 1954, sta zasedala Okrajni zbor in Zbor proizvajalcev OLO Ptuj in obravnavala predlog družbenega plana za ptujski okraj ter proračun OLO za leto 1954, ter sta po obravnavi in glasovanju v zvezi s posameznimi postavkami in deli oba predloga tudi potrdila.

Tokratno zasedanje je zahtevalo temeljito predpripravo. Okrajni poslanci so dobili nekaj dni pred zasedanjem elaborata predlogov, da so se lahko pripravili na diskusijo. Ogromno tvarino s številskimi pregledi in tabelami sta oba zbora predelala, prediskutirala in izglasovala v osmih urah.

V začetku zasedanja je obravnavala podpredsednica OLO Ptuj tov. Lojzka Stropnik predlog družbenega plana OLO za leto 1954 v sledečem:

V letu 1954 stopa naša skupnost v deveto leto po zmagi ljudske revolucije. V tem razdobju smo uspeli dvigniti našo ekonomsko moč preko obnove in petletnega načrta do prehoda na družbeno upravljanje. Upravljanje po delavskih svetih danes ni več določa preizkušnje, temveč čas, v katerem utrjujemo socialistično demokracijo na trdnih materialnih osnovah in važnih izkušnjah delavskega upravljanja v gospodarstvu, čas družbenega samoupravljanja delovnega ljudstva v občinah, okrajih in mestih.

Veliki napor, za dosego tehničnega razvoja še niso zaključili, zato še ni mogoče v večji meri usmeriti splošnih uspehov v korist dviga življenjske ravni našega prebivalstva. Zedosecanja izpopolnitve osnovne industrije ter splošni gospodarski napredek zadnjih let sta močno utrdila osnove našega socialističnega gospodarstva. Nov, v tem letu izpopolnjen gospodarski sistem pa bo z nadaljnjim gospodarskim razvojem produktivnih podjetij in organizacij omogočil pospešen razvoj naše celotne gospodarske ekspanzije, kakor tudi razvoj republiških, okrajnih in občinskih teritorialnih družbenih enot.

Naš okrajni družbeni plan predstavlja celico enotnega jugoslovanskega gospodarskega prostora, pri čemer je razumljivo, da je vsaka posebna ekonomska politika v ožjem ali širšem smislu nesprejemljiva. Prav v tem je osnovna zamisel graditve socializma v vsej državi, ki omogoča najširšo in najbolj svobodno iniciativno posameznika, gospodarske organizacije in osnovnih družbenih skupnosti, imenovani »komuna«.

Značilno za našo skupno gospodarstvo je odločna usmerjenost k graditvi bazične industrije za ustvaritev ekonomske samostojnosti. Do danes zelo povečana težka industrija ustvarja nesorazmerje s pridevalno industrijo in kmetijstvom, zato bomo morali usmerjati vedno več sredstev zlasti v ta gospodarska področja, kar se že letos odraža v družbenem planu našega okraja.

Gospodarski razvoj v letu 1953

Če analiziramo pregled gospodarskega razvoja ptujskega okraja v letu 1953, ugotovimo zadovoljiv napredek. Vrednost družbenega proizvoda je znašala v primerjavi z letom 1952 106 odst., to je nekoliko manj od republiškega povprečja, ki je 111 odstotkov. V republiškem povprečju se pozitivno odražajo nove industrijske kapacitete. Ta dvig temelji na gospodarski vzporednosti, ki je ustvarila količinski porast industrijske in kmetijske proizvodnje in s tem povečala tudi lokalne investicijske gradnje.

Industrijska proizvodnja se je v okraju dvignila za 18 odst. in je za 4 odst. nad republiškim povprečjem. Porastila je delovna storilnost in izboljšalo se je izkoriščanje obstoječih kapacitet. Podjetja so v lanskem letu zaposlila 450 delavcev več.

Družbeni proizvod kmetijstva v republiki znaša 257 milijard, kar pomeni v primerjavi z letom 1952 le neznamenit porast. V našem okraju pa je znašal

družbeni proizvod 1612 milijonov din, kar pomeni, da se je dvignila proizvodnja količinsko za 45 odst., vrednostno pa za 4 odst., to je predvsem zaradi dobre letine v letu 1953. (V sadjarstvu in vinogradništvu je bila zaradi spomladanske pozebe le petdesetodstotna ustvaritev.)

K povečanju kmetijske proizvodnje je pripomoglo boljše oskrbovanje socialističnega sektorja in privatnih kmetijskih gospodarstev z dobrimi semeni, stroji, plemenito živino itd., ter investicije, ki so znašale v našem okraju skoraj 20 milijonov din, predvsem pa aktivnejše delo kmetijskih zadrug.

Gozdarstvo je v našem okraju v kritičnem stanju, ker je posek večji od normalnega letnega prirastka. V republiki je bil plan sečnje zmanjšan le za 15 odst. v primerjavi z letom 1952, s čimer pa še vedno ni zagotovljena redna obnova lesa. Predvsem ne kažejo volje do znižanja porabe lesa kmetijske gospodarstva. Pogozdili, izpopolnili in očistili smo 275 ha gozdov, nasadili 500.000 sadik v skupni vrednosti opravljenega dela 2.400.000 din. Ze v letu 1953 so bili izvedeni ukrepi številne s pojačano logarsko službo, ki pa zaradi nizke strokovne usposobljenosti logarjev ni mogla v celoti rešiti svoje naloge. Treem lastnikom zagovencijank je OLO zabilagel obratovanje zaradi neracionalnega izkoriščanja lesa.

Izvoz, ki se je v republiškem merilu povečal za 12 odst., je v našem okraju udeležen le z nekaterimi kmetijskimi proizvodi kot so jajca, vino in drugi.

Investiranih je bilo nad 4 milijarde dinarjev, v pretežni meri za izgraditve tovarne glinice in aluminija Kidričevo. Večji del (3,8 milijarde) je bil kreditiran iz republiškega investicijskega sklada, 19 milijonov iz okrajnega sklada, ostalo odpade na dolgoročna bančna posojila, sredstva DOZ ter na lastna sredstva gospodarskih organizacij. 108 milijonov dinarjev pa je bilo uporabljenih za družbeni standard.

V preteklem letu se je dvig-

nil blagovni promet za 12 %. Preko povprečja je porastel pri živilskih proizvodih (za 29 %), v industriji električnega materiala za 47 % in, kar je posebno razveseljivo, pri brezalkoholnih pijačah za 43 %. Stvarna potrošnja je bila v zvezi z blagovnim prometom za 6,7 % višja od leta 1952, kar predstavlja povečanje družbenega standarda, ki je z 2,5 % nižji od republiškega povprečja (9,2 %), kar je za naš agrarni okraj razumljivo.

Ob pripravi smernice gospodarskega razvoja našega okraja v letu 1954 se moramo prilagoditi vsem osnovnim elementom, ki varujejo enotnost jugoslovanskega gospodarstva in ki urejajo odnose naše države v mednarodnem gospodarskem življenju. Predpostavka, da se naj vsi gospodarski odnosi razvijajo na podlagi svobodnega delovanja zakona o ponudbi in povpraševanju, se v tej prehodni dobi še ne more do popolnosti uveljaviti zaradi nekaterih izjem, ki jih zahteva splošni gospodarski razvoj, prav posebej pa še mednarodno politično stanje. Glavni namen ekonomskega sistema in plana pa je zagotoviti čim širše delavsko upravljanje podjetij.

Nesorazmerja v gospodarstvu in potreba plansko usmerjati ekonomski razvoj zahtevata še nekatere administrativne posege države, ki niso stimulativni za trajni gospodarski napredek, temveč so taki zaradi trenutne situacije, v kateri smo.

Ti administrativni posegi pa morajo biti taki, da ne jemljejo podjetjem in okrajem interesa do razvijanja najširše gospodarske dejavnosti. Najti je bilo treba rešitev, na kakšni osnovi zagotoviti sredstva za kritje splošnih družbenih potreb.

Sredstva splošno družbenih potreb se ustvarjajo iz onega dela dohodkov, ki ni nastal kot neposredna zasluga delovnih kolektivov, temveč ga ustvarja družba kot celota (davek na dobiček, obresti na osnovna sredstva, d. p. p. in drugi).

Ta sredstva služijo federaciji za kritje zveznega proračuna, ki vključuje stroške za vojsko, za

zvezno administracijo, za dvig zaostalih republik, za kreditiranje težke in prehranske industrije ter kmetijstva. Kot začasni ukrep predvideva plan tudi delno omejitve amortizacijskih sredstev in 50 % sredstev iz sklada za samostojno razpolaganje, za dovršitev ključne izgradnje, ker bi predvidena sredstva zveznega kreditnega sklada ne zadostovala. Po drugi strani pa uvaja plan regresiranje predvsem v kmetijstvu, živilski industriji in prometu.

Iz gornjega sledi, da moramo upoštevati kot edino stvarno izhodišče gospodarske dejavnosti okraja v splošnih družbenih zahtevah celotne Jugoslavije. Stališče, ali bodo komuni že takoj na razpolago sredstva za celotno kritje lastnih potreb, kakor so mnogi mislili ob izidu raznih uredb, je zgrešeno, ker bi se pomembni gospodarski napredek, pričakovani v letu 1954, spriči kompleksnih ne-realnih osnov nepravilno ocenjeval. Naloga našega plana je, ustvariti smernice, veljavne za celotno jugoslovansko gospodarstvo in s tem zagotoviti tudi izvedbo pomembnih okrajnih nalog. Družbeni proizvod našega okraja bo porastel napram letu 1953 za 21 %

Razvoj industrije

Razvoj industrije v našem okraju je predviden v povečanju za 6 %. Povečanje je vključeno v jugoslovansko merilo zaradi izvoza industrijskih proizvodov, izboljšanja preskrbe industrije s surovinami, pričetka obratovanja novih podjetij, uvedba gospodarske amortizacije in oblikovanje dela sklada plač iz dobička.

V pridobivanju premoga predvidevamo znaten napredek, ker je s pomočjo okrajnega ljudskega odbora odprt nov jašek v Sodincih, v celoti je pa dvigniti razmeroma nizko produktivnost dela, enakomerno proizvodnjo skozi vse leto in obnoviti opušteni premogovnik v Segi pri Makolah. Povečati izkop premoga bo iz lastnih virov nadodaj (Nadaljevanje na 2. strani)

Kmetijske zadruge naj bodo zgled, kako se je treba boriti za napredek na vaseh

V torek, 27. aprila 1954 je opravil svoje delo občni zbor OZZ Ptuj, ki je bil dobro pripravljen. Zadrugniki so bili temeljito seznanjeni z uspehi, izkušnjami in problemi vseh področij kmetijstva že dolgo pred občnim zborom OZZ, zato je bilo mnogo lažje obravnavati razne predloge in jih sprejeti med sklepe bodočega dela.

Na tem omejenem prostoru se mi zdi najpotrebnejše, prikazati našim bralcem sklepe tega občnega zbora, ki pomenijo okvir bodočega dela kmetijskega združništva v ptujskem okraju. Po vseh referatih, diskusijah in predlogih se je odražala želja, da bi kmetijske zadruge in ostale zadrugne organizacije letos še aktivneje in vsestransko posegale v organizacijo naprednejše kmetijske proizvodnje. Naše vasi so potrebne napredka zlasti v kmetijstvu. Kmetijske zadruge imajo vse pogoje, da dajo s svojimi naprednim delom vasi zgled, kako se je treba boriti za dvig kmetijske produkcije.

Zivinorejski odbori in zadrugne živinorejske službe bodo služili namenu, če bodo imeli dovolj opore pri začetnem delu in če jim bodo KZ dajale na razpolago nujno potrebna denarna sredstva. Začeto delo na selekciji živine se mora tudi letos razviti na primerno višjo stopnjo, kar pa je odvisno od preskrbe s kvalitetnimi plemenjaki ter od organizirane ter učinkovite zdravstvene zaščite živine, zlasti pa od postopne rešitve problema krmske baze in strokovnega usposabljanja živinorejcev.

V sadjarstvu in vinogradništvu je v ospredju borba za ohranitev in ureditev obstoječih sadovnjakov. V letošnjem letu

bi morali nadaljevati z lani začeto obnovo sadovnjakov in jo tudi razširiti. Dvig strokovnega znanja sadjarjev, obnova po sodobnih načelih in močnejša zaščita sadnega drevoja pred boleznimi in škodljivci so letos glavne naloge. Vinogradniška obnova se mora nujno razvijati v smeri možnosti mehaniziranega obdelovanja novih vinogradov in zmanjšanja proizvodnih stroškov. Od kvalitete pridelka, od proizvodnih stroškov in obsega obnove je najbolj odvisen bodoči razvoj našega vinogradništva, v katerem ne sme biti mesta za neselekcioniranje in hibridne sorte vinske trte.

Med najvažnejše naloge našega poljedelstva spada borba za osamosvojitve proizvodnje semen, predvsem tudi krmskih rastlin. Poleg povečane uporabe umetnih gnojil bo potrebno letos skrbeti za to, da bodo umetna gnojila pravilno uporabljena in v pravem času. Smotnejša uporaba strojev v mehanizaciji poljedelstva je še vedno glavna skrb naše poljedelske mehanizacije. Zato je seveda treba poskrbeti za strokovno sposobnejši kader z dvigom znanja in čuta odgovornosti sedanjega kadra, ki še dovolj ne upošteva, da so naši novi stroji zelo dragoceni, da jih je treba čuvati, ekonomično izkoriščati in na vsakem koraku skrbeti, da bo življenjska sposobnost teh strojev čim daljša.

Glede na gornje naloge pa je najnujnejše, da se v bodoče lotimo nenehnega strokovnega usposabljanja kmetijskih proizvajalcev. Vse priliko, sredstva in možnosti je treba izrabiti, da bodo kmetijski proizvajalci čimprej in čim lažje doumeli važnost in dragocenost svojega dela. Kmetijski tečaj, strokovna

predavanja, ogledi kmetijskih gospodarstev, razporejanje knjig iz strokovnih knjižnic itd. so izkušnje, ki potrjujejo, da je treba s tem delom nadaljevati in skrbeti, da bo čim več ljudi pri tem sodelovalo. Kmetijski tisk je doslej že veliko koristil, še več pa bo, če bo bolj razširjen kot je bil doslej. V okraju ne bi smelo biti KZ ali druge zadrugne organizacije, ki ne bi razširjala in podpirala kmetijskega tiska, razpečevala strokovne knjige in kmetijske publikacije, ki jih izdaja med drugimi tudi »Kmečka knjiga«.

V teh nekaj točkah so izražene glavne smernice bodočega dela kmetijskega združništva. S številskimi podatki nisem mogel dobiti, vendar upam, da bo v bodoče tudi za to željo nekaj mesta in časa. VJ.

Prvi maj v Juršincih

V Juršincih nismo še nikdar tako lepo proslavili prvomajskega praznika kakor letos. Za predvečer je pripravil vaški odbor SZDL postavitev majniškega drevesa, kresovanje, streljanje in drugo, za sam praznik pa veselico z govorom in več točkami kulturnega sporeda. Odbor je za uspešno prvomajsko praznovanje hvaležen številnim sodelavcem, kakor tudi tov. Mirku Belaku iz Juršinc, ki je poklonil smreko za majniško drevo.

Tudi ob 27. aprilu so se v Juršincih izkazali. Odbori organizacij so imeli skupno slavnostno sejo, s katero so se oddolžili spominu na dan, ko je bila ustanovljena v življenju našega naroda tako pomembna organizacija.

STAJERSKA V BORBI V Gorišnici so odkrili spomenik padlim borcem

Vse organizacije, nižja gimnazija in osnovna šola so vložile ogromno truda za čim slovesnejšo proslavo praznika dela — 1. maja, združeno z odkritjem nagrobnega spomenika padlim borcem-partizanom gorišniške občine.

Pred zadrugnim domom se je 1. maja zbrala velika množica ljudstva, ki je pričakovala še vojsko, godbo in povabljenе goste iz Ptuja. Ob deveti uri se je formirala nad kilometer dolga povorka, ki je z godbo na čelu odkorakala na pokopališče. Okrog lepo urejenega skupnega groba devetih padlih borcev se je razvrstilo ljudstvo. Grob so obdajali številni sorodniki, nosilci vencev ter nosilci rdečih in državnih zastav. Godba je zaigrala žalostinko. Sledil je ganljiv govor predsednika obč. odb. SZDL tov. Staneta Staniča. Ob deklaraciji učenke 1. razr. osn. šole se je orosilo prenekatere oko. Sledil je nagovor sekretarja okrajne organizacije ZK v Gorišnici tov. Dušana Cokla, ki je spomnil naše ljudstvo na borbo iz preteklih in polpreteklih dobe, posebno pa na delo padlih borcev domačinov, ki so kot zvesti in prekaljeni sinovi Partije in Tita tolkli sovražnika v borbi za svobodo, za naše lepše življenje. Ganljiva je bila deklaracija dijakinje IV. raz. niž. gimnazije tov. Slavice Kovačec. H grobu je pristopil član OK ZKS tov. Jože Predanič in v krajšem govoru poudaril, da je bil duh Partije tista nezumljiva sila, ki je kazala borem pot v svobodo. Nato je tov. Predanič odgnil zastavo. Zablestelo je devet pozlačenih imen, ki bodo našim poznim rodovom v spomin, zgled in ponos. Na vrhu spomenika je velika peterokraka zvezda. Častni vod pripadnikov JLA je izstrelil tri salve. Na grob padlih partizanov so bili nato položeni venci: OK ZKS, JLA, OORO, OOOB, Obč. LO

Gorišnica, Obč. O SZDL Gorišnica, Obč. O ZB Gorišnica in Cirkulane, Osnovna organizacija ZK Gorišnica in 3. Sektor PGD. Mešani pevski zbor IZUD »Ruda Sever« in pionirski zbor sta pod vodstvom tov. Staniča in tov. Cavazza odpevala več pesmi. Z internacionalo, ki jo je odigrala godba »Svobode« iz Ptuja, je bila svečanost zaključena. Pred razidom množice se je tov. Franc Belšak, katerega sin Anton tudi leži v tem grobu, v imenu navzočih svojcev in v svojem imenu iskreno zahvalil za izkazano čast padlim partizanom ter prosil Obč. odbor ZB Gorišnica, da prevzame grob v oskrbo in varstvo. Udeleženci so na to odšli proti ZD.

Popoldne so nas presenetili v zadrugni dvorani osnovna šola in nižja gimnazija ter pevski zbor IZUD »Ruda Sever« s sijajno akademijo. Ljubke deklaracije, pesni nastopi, balet, klavirske točke, pevski zbora. Vse je bilo mogočno pesem Praznika dela, kakršnega nam je uvodoma orisal direktor niž. gimnazije tov. Stane Stanič. Pod njegovo taktirko je odpel mešani zbor pesmi tako brezhibno, da je treba zboru in njemu le čestitati. Nenehno ploskanje jima je bilo v znak priznanja. Tudi pionirski zbor se nam je predstavil z mnogimi na novo nastudiranimi pesmimi. Zbor je odlično. Zaslužja, da bi ga poslušala vsa Slovenija po radiu. Kljub temu, da so držale mnoge mamic v naročju ali na koljenih svoje malčke, je potekla akademija nemoteno. Še malčki so ploskali! Prav bi bilo, da bi sodelovali na odru tudi ti ljubki malčki.

Akademiji je sledilo veselo rajanje pozno v noč. Gorišnica je ponosna na mogočno in sijajno manifestacijo ob Prazniku dela. Kaj sličnega je zmogel le kak večji kraj. M. R.

Zadnje dni po svetu

Ptuj, 5. maja. Od začetka takokazane azijske konference v Zenevi je preteklo sicer že dobrih deset dni, vendar ni pokazala doslej še nobenega uspeha. Kaj nasprotnega pa je bilo glede na trenutno mednarodno politično situacijo tudi res naivno pričakovati. V tem pogledu je treba predvsem upoštevati dva momenta in sicer na vzhodu nepremostljiva nasprotja med Vzhodom in Zahodom, kakor stanje v samem zahodnem bloku. Ob tej konferenci je bolj kakor pri nedavni berlinski, prišla do izraza predvsem neenotnost gledišč zahodnih velesil na posamezna vprašanja mednarodne politike. To je očitno predvsem iz izjav ameriškega zunanjega ministra Dullesa, ki jih je dal ob svojem prihodu in napovedanem, pa kljub temu nenadnem odhodu iz Zeneve. Zdi se, da se je s svojimi prvimi izjavami, ki so zadevale indokitaško vprašanje in ki so govorile o »enotnem nastopu« in »intervenciji« ZDA ali OZN v tej deželi, pošteno izločil od gledišča Velike Britanije, ki je odkrito izjavila, da se v takih avanturah ne namerava spuščati. Vse to se je zgodilo, ko »indokitaško vprašanje« sploh še ni bilo niti na dnevnem redu razgovorov na konferenci, ko so se sploh začeli razpravljati o prvem vprašanju, ki bi ga naj konferenca razpravljala — o Koreji.

Toda tudi v tej zadevi diplomati še niso dosegli skupne osnove, da bi na njej lahko potem dosegli neko rešitev. Iz govorov predstavnikov delegacij držav — soudeleženk korejskega spopada doslej ni bilo slišati drugega kakor napade in obtoževanja nasprotne strani, v čemer sta bila posebno aktivna predstavnika obeh Korej. Vendar tudi drugi v tem pogledu niso daleč od ostajali. Tako se vprašanje, kljub temu, da je bilo določeno, da se z naslednjim petkom začne razprava o Indokini, še ni premaknilo z mrtve točke.

Dulles po svojem odhodu iz Zeneve — in to je za Jugoslavijo v neki meri gotovo važnost — ni odšel neposredno v ZDA, temveč še preje v Italijo, kjer se je baje razgovarjal s svojo poslanico v tej državi — Klaro Luce — o tržaškem vprašanju. Gotovo se je razgovarjal ob tej

priložnosti o tej zadevi tudi z italijanskimi politiki, vendar nam je nemogoče o tem trenutno povedati kaj več.

V teh dneh je bila še ena konferenca, ki se sicer ni začela s takšnim hrupom kot ženevska, katere pomen pa kljub temu presega svoje lokalne meje — jugovzhod Azije. Prvega maja so namreč končali z razgovori predsedniki vlad držav Indije, Pakistana, Burme, Cejlona in Indonezije in katerih rezultat je vsto predlogov za ureditev odprtih vprašanj tega področja, predvsem seveda Indokine. Tako predlagajo, naj se v Indokini takoj sklene premirje, izvajanje morebitnih zaključkov ženevske konference o tej državi pa naj se prepušči OZN.

Po naslednjih predlogih bi naj K. taj. ko takoj sprejeli v Organizacijo združenih narodov, prepovedali bi naj vodikovo bombo ter prenehali s kolonialno politiko. Ob zaključku resolucije je še zagotovilo, da se bodo države jugovzhodne Azije odločno borile proti vmešavanju s katerekoli strani v njihove notranje zadeve. Dejstvo je, da so izrazile željo, da se to resolucijo dokajšnjo enotnost ter popolnoma realno ocenile. Situacija. Glede na to je prav tako gotovo, da večje države ne bodo mogle ignorirati njih stališče in da ga bodo morale v neki meri le upoštevati, za kar se je na ženevski konferenci tudi že zavzel predstavnik Kanade.

Do svetovne politike, predvsem do problemov Evropske obrambe, ne skupnosti je zavzel stališče tudi naš — jugoslovanski zunanji politični odbor Zvezne ljudske skupščine. Katerega je o rezultatih obiska predsednika Tita v Turčiji poročal državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović. Rekel je, da bi ob spoštovanju načel Ustanovne listine Organizacije združenih narodov ter ob predhodnem »odelovanju na najrazličnejših področjih ter ob ustvaritvi medsebojnega zapiranja med evropskimi državami, kakor glede na to, da nevarnost pred napadalnostjo še ni odstranjena in da bi iz takšnega sodelovanja nastale za evropske države očitne koristi, našla v tem sodelovanju svoje mesto tudi naša država.

Letos bo Okrajni ljudski odbor razpolagal s 569 milijoni 719 tisoči dinarjev

(Nadaljevanje s 1. strani)

mestil planirano zmanjšanje potrošnje lesa za kurivo.

Velikega pomena za naše gospodarstvo bo začetek obratovanja tovarne aluminija in gline Kidričevo, ki bo že v tem letu, četudi v polzkusnem obratovanju, ustvarila 2,5 milijardi dinarjev bruto dohodka. To je eden izmed važnih dograjenih ključnih objektov, ki bo ustvarjal potrebno strateško kovino in bo znatno spremenil razmerje narodnega dohodka med industrijo in kmetijstvom v okraju.

Industrija gradbenega materiala predvideva povečanje za 10%, kar bo gradbenim investitorjem olajšalo nabavo zidakov. K okrajnemu planu je priključena opekarna Zabajek, ki je bila do sedaj republiško podjetje.

Lesna industrija bo znižala plan proizvodnje za 17% zaradi znižanja sečnje. Obratovati bodo smele le one žage, ki imajo nizek odstotek odpadnega lesa. Trgovanje z lesom bo pri kmetijskih zadrugah omejeno.

Tekstilna industrija bo povečala proizvodnjo za 6%, pri čemer bo volnenka v Majšperku proizvodnjo količinsko nekoliko znižala. Znižanje v metrih se predvideva predvsem zaradi spremenjene strukture proizvodov, ki jo je podjetje prilagodilo povpraševanju tržišča.

Najvišji porast (30%) bo dosegla živilska industrija, ker se bo razširil obrat ptujske mlekarne, kar je nujno, ker bo skladu z izboljšanjem živinoreje potrebno predelovati vedno več mleka.

Dvig kmetijske proizvodnje

Kmetijsko proizvodnjo bomo v tem letu dvignili za 5%.

Nasemu okraju je že odobreno 226 milijonov dinarjev kreditov, ki bodo uporabljeni: za obnovo vinogradov 76 milijonov, za sadovnjake 3,7 milijone, za nabavo plemenske živine 21 milijonov, za razširitev in ureditev mlekarne 72 milijonov.

Kreditno sposobnim zasebnim kmetičim gospodarstvom bo omogočeno najemanje kreditov preko kmetijskih zadrug.

Prav tako je znižana obrestna mera na osnovna sredstva in obratne kredite (amortizacijska stopnja se predvideva na 40%) in uveljavljeni regresji za nabavo kmetijskih strojev. Povečala se bo skrb za zaščito rastlin. Živinoreja se bo z izboljšanjem veterinarske službe dvignila in prvi absolventi kmetijskega nadaljevalnega šola bodo pomagali pri smotnejšem izkoriščanju razpoložljivih pridobitvenih sredstev. Vsekakor bodo KZ s svojim delom pri modernizaciji kmetijstva smotno dvigale obzorje našega kmetovalca, ki bo z zavestnim uveljavljanjem naprednega kmetijstva nudil naši skupnosti vedno več pridelkov in si tako izboljševal življenjske pogoje.

Napreden korak v tej smeri je tudi obdavljanje po katastru, ki bo stimuliralo kmetijsko gospodarstvo za povečanje proizvodnje nad katastrsko povprečje.

Katastrska dohodnina za naš okraj je preračunana na 260 tisoč. Celoten dohodek kmetijstva je predviden na 1,653 milijonov dinarjev in bo po vrednosti za 9% višji od lanskega. Dohodki sadjarstva bodo, ako bo normalna letina, za 65 milijonov dinarjev (43%) večji kot leta 1953, vinogradništvo 165 milijonov ali 180%, živinoreja 51 milijonov ali 4% več, medtem ko bo dohodek poljedelstva 6% nižji od lanskega, upoštevajoč normalno letino. Znatno bo pripomogel k dvigu kmetijstva začetek regulacijskih del na Pesnici, za kar je letos zagotovljen 100 milijonov din.

V gozdarstvu moramo preiti na še bolj sistematično varčevanje lesnega bogastva in strogo racionalno izkoriščanje lesa. Republiški plan določa le 44% najvišjega poseka iz leta 1949. Plan sečnje v našem okraju pa je za 10% nižji od lanskega in znaša 37.000 m³. Večino lesa potrošijo naša kmetička gospodarstva, ki bodo morala postopno preurediti kurila in preiti na delno uporabo premoga, kakor se to izvaja v naprednih državah. Les postaja za nas vedno važnejša industrijska surovina in predstavlja v Jugoslaviji še vedno največje prirodno bogastvo. Medtem ko se bo socialistični sektor omejil na posek 6% pod prirastom, bo treba kljub velikemu znižanju privatnim gospodarstvom dovoliti sečnjo še vedno za 40% nad letnim prirastkom. Za smotno pogozdovanje in vzdrževanje gozdov je uveden republiški gozdni sklad, od katerega ostane 55% v okraju, 10% za potrebe občine za obnavljanje gozdov.

Gradbeništvo bo v tem letu nekoliko nazadovalo, ker je za glavni objekt tovarne v Kidričevem predvidena manjša vsota. Povečal se bo obseg melioracij na Dravi in Pesnici, kjer bo dobilo zaposlitev okoli 400 delavcev. Podjetja bodo lahko investirala v istem obsegu kot lani, le da bodo morala imeti za izvedbo del popolno tehnično in strokovno dokumentacijo.

Trgovina predvideva povečanje blagovnega prometa za 4%, na kar bo najbolj vplival nov način formiranja plač in decentralizacija trgovske mreže. — Usluge v gostinstvu bodo povečane za 5% zaradi povečanja obratovanja letovišč na Borlu in Statenberku. Izvedena bo tudi ureditev gostinstva po novi uredbi.

Porast obrtniške proizvodnje

Tudi v obrtništvu se bo družbeni proizvod povečal za 5%, kar je sorazmerno s porastom v industriji. Pojačal se bo socialistični sektor, ker je v privatnem sektorju vedno več odjav obrti, po večini zaradi starosti, na podeželju pa zaradi izogibanja družbenih obveznosti, pri čemer narašča šušmarstvo. Pohvaliti je treba Obrtno zbornico, ki je organizirala tečaj za pomočnike, ki bodo po položnih mojstrskih izpitih pomladili kader obrtnih mojstrov. Na podeželju je vedno manj obrtnih obratov, predvsem v obrobni občini, zato bo tam treba osnovati občinske obrtne delavnice.

Ob primerjavi družbenega proizvoda, narodnega dohodka in njegovi razdelitvi vidimo, da primerjava s prejšnjimi leti izkazuje enakomeren porast, kar nam dokazuje, da si naše gospodarstvo utira pot k napredku in da se naš delovni človek vedno bolj zavestno vključuje v socialistično ustvarjanje. Celoten porast družbenega proizvoda in narodnega dohodka v naši republiki bo vplival pozitivno v tem, da bo našo zaposlitev novih šest tisoč delavcev in da se bo osebna potrošnja dvignila za 9%, kar predstavlja povečanje družbenega standarda.

Gospodarski ukrepi in izvršitev plana

Predlog okrajnega družbenega plana mora rešiti vprašanje, kakšne gospodarske ukrepe moramo uvesti za zadovoljitev okrajnih potreb. Smo v obdobju, ko postaja okraj izvršilni gospodarski organ, ki v nadaljnji demokratizaciji svoje vloge v tej smrti pogloblja. Funkcija republike v tem pogledu je skrb za enakomeren gospodarski in kulturni razvoj

Slovenije. Gospodarska zmogljivost okrajev je različna in je zaradi tega uveden v tem letu republiški sklad za pomoč gospodarstvu zaostalih okrajev Primorske in Dolenjske; v ta sklad prispevajo vsi okraji z določenim odstotkom pri nad 6000 din določenega dohodka na prebivalca. Kolikor bomo dosegli nad 6000 din na prebivalca, bo naš okraj prispeval 10% deleža od vseh ustvarjenih sredstev republiki.

Poleg že omenjenega gozdarskega sklada sta formirana tudi vodnogospodarski sklad in kreditni sklad okraja.

V sklad za urejanje voda prispevajo vodne žage in mlini, industrijske, rudarske in obrtne organizacije ter elektrarne, ki niso združene v elektroenergetski sistem Slovenije (Majšperk, tovarna tanina).

Dohodki okraja so določeni v tem letu z udeležbo na dopolnilni dohodnini d. p. p. na dobičku gospodarskih organizacij ter ostalih v planu naznačenih dohodkov z zneskom 569 milijonov 719 tisoč.

Sredstva so razdeljena: a) za kritje proračuna okraja in občin s 375.174.000, pri čemer je pripomniti, da ni mogoče že v tem letu kriti vseh izkazanih potreb okrajnega ljudskega odbora in občin. Za finansiranje okrajnih investicij predvideva plan za kreditni sklad 95 milijonov in za investicijsko rezervno 13 milijonov.

Davčne zavezanec dohodnine od kmetijstva, od samostojnih poklicev in premoženja ter davčne zavezanec prometnega davka opozarjamo, da poteče rok za plačilo akontacije dohodnine in prometnega davka za drugo četrtletje 1954, dne 15. maja 1954.

Znesek akontacije je naveden na hrbtni strani položnice, ki jo bo prejel pravočasno potom pošte vsak davčni zavezanec. Na položnici je naveden tudi morebitni dolg iz I. četrtletja 1954 z ostankom dolga za leto 1953.

Po preteku gornjega roka, to je že 17. maja 1954 se šteje položnica kot vročen pismeni opomin, za kar bodo zaračunali stroški, določeni v 67. členu Uredbe o prisilni izterjavi davkov in drugih proračunskih dohodkov ter 9-odstotne zamudne obresti. Z 26. majem 1954 bo prisilna izterjava potom za to pooblaščenih izterjalcev.

Doizne zneske je možno plačati pri pristojnem občinskem ljudskem odboru, kjer bo o plačilu izdano posebno potrdilo,

Ne uničujmo kmetijskih nasadov

Prislunimo, kaj pravijo kmetovalci zlasti v bližini mesta o nekaterih sprehajalcih in izletnikih, ki brezobzirno teptajo polja in travnike, uničujejo posevke in nasade.

Nič ne pazijo, kod hodijo. Vseeno jim je, če je ob pešpoti zelena trata ali mladi posevki. Hodijo kar vstric in izbiraajo poljubne bližnjice. Tako teptajo zemljo in brezčutno uničujejo mlado rast, ki se je začela živo razvijati od prvih spomladanskih žarkih.

Te prve rasti se kmetovalci najbolj vesele, saj se v tej kipeči rasti prirode oživlja tudi njihovo delo, ki so ga vložili v obdelovanje zemlje. Imajo tudi večje veselje do dela, če letina dobro kaže. Pogosto pa se jezijo na nekatere lahkomišne meščane, ki uživajo lepoto prirode s tem, da ne hodijo po pešpoteh, marveč jo mahnejo kar počez. Vedno eni in isti delajo škodo: spomladaj teptajo polja, v jeseni pa kradejo razne pridelke. V bližini mesta so zaradi tega večkrat poteptane in potlačene cele ploskve. Nekateri starši premalo pazijo na svoje otroke ter jim dopuščajo, da lahko povsod skačejo. Režejo in lomijo mladice. Največ škodo povzročajo v sadovnjakih, kjer večkrat polomijo rodne poganjke in s tem izmaričijo tudi pravilno obliko krošnje.

Marsikdo poskuša očuvati nasade z raznimi opozorilnimi napismi in ograjami. Toda so sprehajalci, ki se ne zmenijo dosti za napise, da je prepovedana pot, da je treba čuvati nasade, da se ne sme trgati cvetic

itd. Če jih kdo zaloti pri teptanju posestva, ga celo drzno zavrnejo s prostaki besedami. Pomislimo, koliko je stroškov za ograje in napisne table, ki bi lahko pri višji kulturi odpadli, če bi imeli ljudje pravičen odnos do tuje lastnine. Slabi družbeni odnosi posameznih državljanov zadenejo zavodne državljanke, ki čuvajo posamezne nasade ki si prizadevajo dvigati vasi iz zaostalosti.

Kjerkoli srečamo take brezobzirne ljudi, jih opozorimo na nepravilne odnose do družbe.

Rudi Ileč

Za naše pomladkarje RK

Letos se bomo v juniju spominjali 10-letnice ustanovitve RK leta 1944 v Beli Krajini. V počastitev tega dogodka bo PRK skupaj z občinskim odborom RK povsod pripravil razstavo, kjer bo prikazana vsa dejavnost RK po osvoboditvi. Pomladkarji bodo od sodelovanja članov RK pripravili v tem času tudi akademije. V pripravah za desetletnico bodo pomladkarji poživili svojo dejavnost. Poravnali bodo članarino, kolikor še tega niso storili. Zaključili bodo tečaje prve pomoči, ki so bili predpisani za IV. razred osnovnih šol ter sporočili imena tečajnikov in njih uspeh. Tukajšnja Higijenska postaja je že v začetku šolskega leta poslala vsem šolam navodila za zdravstvenoprosvedno delo. Po teh navodilih bodo razredniki oz. telovadni učitelji tudi v bodoče posvečali tedensko nekaj minut zdravstvenim problemom in seznanjali mladino s higijenskim načinom življenja, z najvažnejšimi boleznimi itd. Statistika o življenjskih prilikah šolske mladine je pokazala, da ta, zlasti v vinogradnih krajih, uživa alkoholne pijače. Podmladek RK naj predučuje škodljive posledice tega uživanja in zbira mladino v abstinentnih krogih. PRK naj opozarja mladino na nevarne posledice ukvarjanja s strelivom. Poživeti je treba delo higijenskih aktivov in opremiti higijenske kotičke, ki so večinoma le nezadostno opremljeni. Pomladkarji pa ne smejo pozabiti na socialno dejavnost, ki je važna naloga naše človekoljubne organizacije. V šolskem življenju se skoraj vsak dan nudi priložnost, kjer naj člani pokažejo čut za tovariša, ljubezen do sočloveka. Tudi letos bo treba izdelati igrače za okrevišče RK v Savudriji, kjer bodo letovali bolehní in slabotni otroci. Da bi naše delo dobilo novih pobud, naj pomladkarji dopisujejo s tovariši iz drugih šol po državi in izven nje (Amerika). V pismih in risbah naj opišejo zna-

Predpriprave

na 3. okrajno gospodarsko razstavo v Ptuju

Ze dalje časa nismo o predpripravih za 3. okrajno gospodarsko razstavo ničesar povedali, ker nam je zelo težko o tej zadevi kaj zvedeti. Odborniki so zelo nezaupljivi, češ da bi mi prehitro izdali razna presenečenja, ki se pripravljajo.

Za osnutek razstavnega plakata je bil razpisán natečaj. Javilo se je izredno dosti tekmovalcev z zelo interesantnimi osnutki za plakat. Razstaveni odbor bo na svoji prihodnji seji imenoval komisijo za ocenitev teh osnutkov, saj so razpisane tri nagrade po 30.000, 20.000 in 10.000 dinarjev. Vsi osnutki pa bodo razstavljeni v eni ptujskih izložb, da bodo lahko pri oceni sodelovali tudi vsi državljani, ki jih zanimajo priprave za ptujsko razstavo. Zvedeli smo še to, da bo otvoritev razstave 5. septembra 1954 popoldne, ko se bomo vračali iz proslave »Štajerska v borbi« iz Ostrožnega pri Celju. Seveda bo zaradi tega razstava, pa tudi veselilni prostor v noči od 5. na 6. septembra neprekinjeno odprta.

Se to lahko povemo, da se je tudi ljudska prosveta pripravila na veliko tekmovaljevo kulturnoumetniških društev, tako da bodo imeli zmagovalci v tem plemenitem tekmovalju priliko pokazati svoje sposobnosti tudi pred gosti iz ostalih delov naše republike, iz ostalih republik in pred inozemci.

Obvestilo!

s položnico pa pri vsaki pošti ali pri podružnici Narodne banke FLRJ.

Skuen znesek dolga, naveden na položnici vsebuje tudi vrednost položnice 3 din, ter poštino 10 din ali pa 15 din, kar je v vsakem primeru treba poravnati.

S prenosom davčne kartoteke za dohodnino iz občinskih ljudskih odborov na Upravo za dohodke OLO Ptuj odpade uporaba dohodninskih knjižic. Davčni zavezanci naj te knjižice skrbno hranijo, ker jim služijo kot dokaz o plačilih davka.

Razna pojasnila glede plačil davka daje v uradnih dneh, to je ob torkih in petkih knjigovodstvo Uprave za dohodke, Krepeljeva 2-I. na okencih od 1-7.

Okrajni ljudski odbor Ptuj, Tajništvo za gospodarstvo, Uprava za dohodke.

Usela gasilska vaja v Ha'došah

Kot nalašč je bilo v nedeljo, dne 2. maja, lepo sončno vreme, ki je bilo potrebno gasilec tega sektorja zaradi prvih letošnjih širših praktičnih vaj in meddruštvenega tekmovalja, ki se ga je udeležilo 8 društev s področja Dravskega polja in Haloz.

Tekmovalje je bilo v dveh kategorijah, in sicer:

Tekmovalje med društvu z gasilskimi motorkami kapaciteta 400 litrov na minuto.

Tekmovalje je vodil sektorski poveljnik tov. Ivan Grahl. Tekmovalje je začelo na znak ročne sirene. Desetine so na ta znak zdrvele iz oddaljenosti 150 m z gasilskim orodjem na določeno mesto ob potoku in so začele gasiti za nje določene objekte.

V tekmovalju se je izkazala iz prve skupine (kapaciteta 800 litrov/min.) desetina PGD Gerčaja vs s tem, da je v 2 mi-

Prvi maj smo slovesno praznovali

v Ptuju

V petek, 30. aprila 1954 popoldne je dobilo mesto Ptuj čisto praznično lice. Lepo urejena izložbena okna, s streh palajoče zastave, vrvež ljudi po ulicah, prenos godbe po javnih zvočnikih in drugo je v Ptuju spominjalo na resne priprave za prvomajski praznik, ki se ga je posebno letos po dolgi in muhavi zimi vse izredno veselilo. Tudi zgradba LOMO Ptuj je bila tokrat posebno lepo okrašena. Pred njo se je pred večerom zbralo več kot 3000 ljudi iz mesta in okolice, med katerimi je bilo pomešanih lepo število pripadnikov JLA. Obrazce, zastave, prapore in transparente so osvetljevale številne bakle in ulične električne luči. Svobodna godba na pihala je igrala poskočne do otvoritve zborovanja, na katerem je govoril z balkona LOMO Ptuj zbrani množici sekretar CK ZKS tov. Jože Tramšek, in dejal med drugim sledeče:

»...Danes postaja vse bolj jasno, da na svetu ni in ne more biti nobene sile več, ki bi zmogla zadržati mednarodni proletariet v njegovem zmogovitnem, nezadržanem pohodu na poti do končne zmage socializma v svetu sploh.

Prežeti s to prekrasno zavestjo praznujemo mi in z nami vred milijoni delovnih ljudi v svetu ta velik praznik — 1. maj, praznik solidarnosti mednarodnega proletariata, nosilca lepših in srečnejših dni za vse človeštvo sveta.

Praznik mednarodne solidarnosti — 1. maj krepi našo vero, da bo sodelovanje naprednih sil postalo še resnejše, da se bo posrečilo vedno bolj in bolj premagovati nasprotja med narodi in da bo uspelo preprečiti agresorja, da se napad ne izplača. To bo tembolj uspevalo, kolikor bolj se bo povezoval mednarodni proletariet, kolikor bolj se bo opomogel od udarca, ki ga je utrpel zaradi izdajstva in kontrarevolucije kominforma.

Naše delavsko upravljanje pomeni dejansko prispevek k uničenju meznega suženjstva na svetu. Zato nam nobene težave na tem potu ne morejo vzeti poguma, temveč nasprotje: vsi napori delavskega razreda tudi drugih dežel, pa naj so še tako različni od naših, nas lahko resno navdajajo z globoko vero, da stvar napredka, miru, socializma in internacionalne solidarnosti krepko napreduje.

Govor sekretarja OK ZKS tov. Jožeta Tramška je trajal

le kake pol ure, kljub vmesnim ovacijam in ploskanju, na kar se je po odpetih pevskih točkah pevskega zbora Svobode, množica razvrstila v dolgo bakladno povorko z godbo Svobode in s pripadniki JLA na čelu in odšla skozi mesto na Panoramo, kjer je bil velik kres v pozdrav vsem delovnim ljudem okraja in daleč preko njegovih meja.

S Panorame je po končanem kresu odšlo več kolektivov v svoje obrate na proslave in družabne prireditve, ki so trajale pozno v noč.

Na dan 1. maja, ki je bil lep sončen dan, je bil res prazničen mir, le na glavnih cestah je bil velik osebni avtomobilski in kolesarski promet, saj je velik del delavcev in nameščenecv drvel na izlete v razne kraje. V mestu in na podeželju je počivalo vse delo, razen v Cvetkovcih, kjer se je posameznikom mudilo pri nekih poljskih opravilih. Prav tako mirno in praznično je bilo tudi v nedeljo, 2. maja, in še v ponedeljek, 3. maja, tretji praznični dan, ko je še vedno počivalo delo v skoraj vseh obratih razen pri par izjemah (Pletarna, Zadruga Osojnik, Mestna ekonomija i. pd.), ki so zaradi napačnega tolmačenja pojasnil po radiu in časopisu prikrajšali svoje kolektive za tretji dan dopusta.

V torek, 4. maja t. l., so pridne delavke, kmečke in nameščenke roke v vseh podjetjih, tovarnah in na poljih ter uradih zopet z veseljem prijele za delo po prijetnem prvomajskem počitku doma in na izletih. V. J.

pri Veliki Nedelji

Za čim lepšo proslavo prvega maja so se pripravljale v Veliki Nedelji vse organizacije, ki so v tem prizadevanju celo tekmovala.

Na predvečer pa se je zbralo okrog 250 Velikonedelčanov k manifestaciji in nad eno uro trajajoč sporedu proslave, ki jo je prišel predsednik sindikata gozdnih delavcev tov. Fujs. Nato pa je novoformirani pevski zbor zapel Internacionalo, ki smo jo z našega odra v Veliki Nedelji prvič slišali. Po nekaj deklamacijah pionirjev je spregovoril tov. Kosi ter v izbranih besedah orisal pomen praznovanja prvega maja. Njegove besede so navzoči sprejeli z močnim aplavzom.

Spored so nadaljevali mladi tamburaši ter tov. Meško s havajsko kitaro. Zaključek sporeda pa so spremljale salve možnarjev, ki so donele ob kresu še pozno v noč. Naslednje jutro so mladi tamburaši zdramili prebivalstvo okoliških vasi k praznični delovnega ljudstva, ki se je poveseilo ob majniškem drevesu in na vrtni veselici. —io.

v Zavrču

Tukajšnji kolektiv državnega posestva Zavrč je z ostalimi organizacijami proslavil dan 1. maja. Ze na predvečer so po vseh vrhovih Zavrča goreli kresovi, od koder se je daleč naokrog razlegala harmonika in pa pesem delavcev. Na dan 1. maja je bila proslava za vse Zavrčance na državnem posestvu Mladinski pevski zbor šole Zavrč je zapel nekaj narodnih in partizanskih pesmi, na kar je sledil govor o pomenu praznika 1. maja. Govornik je lepo očrtal borbo delavskega razreda za svoje pravice vse od leta 1886. in nastanek delavske kulture kot pravega dediča in nosilca prosvete v novem družbenem redu. Po proslavi je bilo veselo rajanje.

ENODEJANKE ZA 1. MAJ

IZUD Zavrč je pripravil za 1. maj kulturno prireditev s 4 enodejankami in to: »Prevarana žena«, »Miš«, »Živi kipi« in »Mute«, ki so dobro uspeli. Ker so bile vse vloge zelo šaljivega značaja, so igralci svoje vloge dobro podali. Nastopilo je več novincev, ki se jim je poznalo, da so prvič na odru. Z dobro voljo se bodo usposobili v prave igrice podeželskih odrov. Največ zaslug za to prireditve je imela že upokojena tov. Mara Pokeržnikova, ki je vložila ves trud v to delo, da bi vsa stvar čim bolj uspela, zakar ji je tukajšnji IZUD zelo hvaležen. Le tako naprej!

VABILO

na VI. redni občni zbor Stanovanjske zadruge »GRADDOM« v Ptuj, ki bo v nedeljo, dne 9. maja 1954, ob 8. uri popoldne, v sindikalni dvorani železničarjev v Ptuju (ob železniškem prelazu).

Protituberkulozni teden

od 9. do 16. maja:

Organizacije Socialistične zveze, Zveze sindikatov Jugoslavije, Rdečega križa v vaseh in mestih ptujskega okraja, kaj ste pripravile za Protituberkulozni teden, ki bo od 9. do 16. maja 1954 v ptujskem okraju?

Kako se boste spomnili tuberkuloznih bolnih in tuberkulozno ogroženih svojcev znancev in prijateljev, sovaščanov in so-meščanov?

čelnosti svojega kraja in delovna RK.

Upamo, da bo mladina sledila tem navodilom in da bomo ob koncu šolskega leta oziroma ob junjski razstavi z veseljem ugotavljali uspehe našega dela.

Milojka Alič

Rezultati spomladanske revije v Turnišču

V nedeljo, 2. maja 1954 je bila spomladanska konjska revija kljub vetru zelo obiskana. Spored je lepo potekal in so prijatelji tega športa lahko uživali v borbi med posamezniki. Tudi ljubitelji lepih živali so preželi nekaj prijetnih trenutkov ob pogledu na plemenske živali z naraščanjem.

V prvi dirki so nastopili dvoletni konji kobilarne, vozači pa so bili gojenci kmetijske šole v Turnišču, ki so svoj prvi nastop dobro izpeljali. Rezultati so bili naslednji: 1. Dagma, temnorjava kobila (Ficzko-Dagmar) z vozačem Ivanom Zidaričem, 2. Diver, lističi žrebec (Sejk-Divina), z vozačem Stankom Jurčičem, 3. Jelšan, temnorjava žrebec (Olko-Jelša), z vozačem Stankom Zorcem. — V ostalih točkah so se pomerili konji iz Ljutomerja, Lenarta, Ruperta, Maribora, Ptuja in Turnišča ter se plasirali takole:

I. dirka: Enovpredna vožnja za triletno kasaško konje: 1. Lipka, črna kobila (Olko-Lipka), lastnik in vozač Joško Slavič star., čas 1:48.8.2, Veruška, rjava kobila (Ficzko-Vera), lastnik in vozač Miloš Čuček, Rupert, čas 1:50.3, Pulpina, svetlorjava kobila (Princeska-Olko), lastnik in vo-

zač Ludvik Slavič, Bunčani, čas 1:52.7.

II. dirka: Enovpredna vožnja za 4—12-letne kasaške konje: 1. Sladar, svetlorjava žrebec (Naprej-Slavka), lastnik in vozač Alojz Jureš, Ljutomer, čas 1:35.8, 2. Perna, siva kobila (Ipoly-Perina I), lastnik in vozač Alojz Spindler, Ljutomer, čas 1:39.4, 3. Dragina, lis. kobila (Divjak-Draga), lastnik in vozač Ivan Pirher, Lenart, čas 1:42.7.

III. dirka: Enovpredna vožnja za 4—12-letne kasaške konje: 1. Proja, rjava kobila (Tajfun-Psina, lastnik in vozač Joško Slavič, čas 1:30.5, 2. Rojka, temnorjava kobila (Lepši K.-Rožmarin), last. Kobilarne Turnišče, vozač Peter Kretov, čas 1:34.9, 3. Finejša, rjava kobila (Go-on-Fina), lastnik in vozač Ludvik Slavič, čas 1:30.1.

IV. dirka: Ravna galopska, brez izenačenja teže: 1. Brunus, žrebec, last. kluba »Drava«, Ptuj, jahač Jože Kralj, čas 1:11.5, 2. Sak, žrebec, last. kluba »Drava«, Ptuj, jahač Albin Grdina, čas 1:12, 3. Mirjana II, rjava kobila, last. kluba »Borec«, Maribor, jahač Mirko Slavec, čas 1:15.

V. dirka: Kmečka dvovpredna vožnja: 1. Mirna-Zelva, kobili last. Kobilarne Turnišče, vozač Franček Bedrač.

VI. dirka: Dvovpredna vožnja za 3—12-letne kasaške konje: 1. Proja-Finejša, vozač Ludvik Savič, čas 1:44, 2. Veruška-Dragina, vozač Ivan Pirher, čas 1:50, 3. Perna-Sladar, vozač Alojz Jureš, čas 1:50.6.

Reviji je prisostvovalo okoli 4000 ljudi. Rezultati bi bili mnogo boljši, če ne bi bila prog

tako razmočena od deževja prejšnjih dni, pa tudi če bi bil veter milejši. Ob vrnitvi desetih najboljših konj, ki so sedaj na Hipodromu v Beogradu, namerava Kobilarna s pomočjo ostalih organizacij v septembru zopet organizirati dirke, ki bodo vsekakor še zanimivejše od teh, saj bodo vsi konji ob koncu sezone bolj v formi.

Klub Turnišče

Cene na ptujskem živilskem trgu

dne 5. maja 1954

za liter, kilogram ali komad
Čebula 60, česen 120, fižol 70, bren 40, krompir 8—10, peteršilj 40, por 30, redkev 20, redkvice 5, solata (berivka) 80, solata (v glavah) 60—70, špinacea 60—80, kislja repa 20, korenček 30.

Surovo maslo 450—500, zaseka 250.
Koruza 20, oves 30, proso 35, pšenica 30, ajdova kaša 80, prosena kaša 50.

Kokoši 250—400, purani 500—800, piščanci 250—600.

Jabolka 50—60, orehi 120, slive (suhe) 70, jabolka (suha) 50, hruške (suhe) 50—60.

Mleko 20, smetana 100—120, sir 50—70.

Jajca 8, med 300.

Okrajno gledališče Ptuj

Nedelja, 9. maja 1954 ob 15. (3.) uri: Maurice Hennequin: »Stadskosti rodinskega življenja«, veseloigra v treh dejanjih. Zadržite!

Sreda, 12. maja 1954, ob 20. (8.) uri: Eugene O'Neill: »Ana Christie«, drama v treh dejanjih. Tretjič.

Cetrtek, 13. maja 1954, ob 20. (8.) uri: Eugene O'Neill: »Ana Christie«, drama v treh dejanjih. Četrtoč.

Predprodaja vstopnic pri gledališki blagajni dan pred predstavo in na dan predstave od 15. do 17. ure, ob nedeljah in praznikih od 9. do 11. ure ter eno uro pred predstavo. — Rezerviranje vstopnic in gledališki pisarni (telefonska številka 71) dnevno od 8. do 12. ure, razen ob ponedeljkih.

MESTNI KINO PTUJ

predvaja v maju 1954 naslednje filme:

4.—6.: »Zločin v Nevadi«, amer. film. Teknik: Atom v službi miru.

7.—10.: »Plesala je eno samo poletje«, švedski film. Teknik: Filmske novice 17.

11.—13.: »Preobrate«, amer. film. Teknik: Filmske novice 16.

14.—17.: »Dvoboj ob Srebrnem potoku«, amer. barvni film. Teknik: Store.

18.—20.: »Williamsova karabinka«, amer. film. Teknik: Balkan v borbi za mir.

21.—24.: »Trobente in bobni«, amer. barvni film. Teknik: Filmske novice 18.

25.—27.: »Večna nevesta«, angl. film. Teknik: Prste k sebi.

28.—31.: »Amerikaneec v Parizu«, amer. barvni film. Teknik: Filmske novice 15.

VABILO

Elektrifikacijski odbor Levancji — Svetnici priredi v nedeljo 16. maja t. l. v Levancjih veliko vrtno veselico s srečolovom. Za dobro kapljico in okusna jedila bo preskrbljeno, igrala bo godba na pihala.

Ker je dobiček namenjen za elektrifikacijo področja Desterin, vljudno vabimo vse na prireditve, da si bodo lahko ob prireditvi gibančica ogledali lepo Pesniško dolino.

Štajerska v borbi

V sredo, 5. t. m., je bila seja Okrajnega štaba za zbor štajerskih brigad na Ostrožnem pri Celju 5. septembra t. l., ki se ga bo udeležilo iz ptujskega okraja nad 30.000 prebivalcev. Med drugim je štab na tej seji sprejel predlog, da se bodo v sredo, 12. maja t. l., ob 8. uri v Ptuj v dvorani OKZKS Ptuj sestali predsedniki vseh občinskih štabov v okraju k skupnemu posvetovalju glede na številne naloge v zvezi z akcijo »Štajerska v borbi«. V petek, 14. maja t. l., pa bodo imeli predsedniki občinskih štabov seje z občinskimi štabi v zvezi z razdelitvijo dela in termini dovršitve posameznih neodločljivih nalog.

Iz Makol

Pretekli teden so doživeli naši pionirji prijeten obisk. Obiskali so nas pionirji osnovne šole iz Stoperc. Naši mali so se hitro znašli. Šli so jih pozdravit in jih povabili na letno telovadišče. Kot bi trenili, so se pomešali; med sabo in prišlo je celo do rokometne tekme. Domačini so zmagali in jim je bilo zaradi gostov malce nerodno. Pa pri športu ni šale. Razšli so se kot prijatelji z upanjem, da se na prihodnjem športnem dnevu srečajo v Stopercih.

Letošnji 1. maj, mednarodni praznik dela, smo proslavili posebno slovesno. V Makolah in Pečkah so nas presenetili pionirji, ki so si poleg visokih mlajev postavili lastne, manjše in jih okrasili s parolami. Letos kino dvorana ni mogla zadržati vseh obiskovalcev prvomajске proslave, zato bomo morali resneje misliti na dograditev kulturne dvorane v združenem domu.

Reja malih živali

Rejci malih živali imajo v teh dneh polne roke dela, ker je sedaj najugodnejši čas za valjenje reja piščancev. Priporočljivo je rediti samo primerno število živali, posebno če nimamo primerne prostora. Razen tega si je treba zapomniti, da potrebuje žival, na pr. pišče okrog 13 kg hrane do starosti 6 mesecev.

Mladih rač in piščančkov ne smemo puščati preko noči na mokrem, ker bi se sicer prehladili.

Ob kakšnem lepem aprilskem dnevu je treba urediti tudi hlev, katerega tla in stene ter vse kar se v njem nahaja temeljito operemo z vodo, ki smo v njej raztopili nekaj sode ter nato splahnemo. Nato pa vse pobelimo. Za to uporabljamo mešanico: 10 l. apnenega mleka, pol litra petroleja, četrt litra karboleja, pest soli, ter osminko kg škroba, ki smo ga raztopili v topli vodi.

Tudi za zajčke je treba poskrbeti. Zajčke v teh dneh zapiramo k zajcem, te ki pa so bile pri zajcu v marcu pa si priprav-

Bruceloza ne ogroža naših svinj

V marcu t. l. so na kmetijskih gospodarstvih in ekonomskih v ptujskem okraju ekipe Veterinarsko zdravstvenega zavoda Slovenije pregledale 319 prašičev in svinj v svrhu pravočasnega ukrepanja v primeru infekcije svinj za brucelozo.

Po ugotovitvah Veterinarsko-zdravstvenega zavoda v Ljubljani razen v 2 primerih v okraju ni tovrstne infekcije. V navedenih dveh primerih bo ponovni pregled čez dva meseca glede na sum za to obolitvijo.

Akademija ptujskega Partizana

Ptujski Partizan je letošnje obletnico dneva ustanovitve Socialistične zveze počastil z lepo in uspešno telovadno akademijo, kateri je poleg predstavnikov OK ZKS Ptuj in LO MO Ptuj prisostvovalo mnogoštevilno občinstvo. Akademija je bila kratek prikaz dela, ki ga vodi maloštevilna, a zato toliko bolj postrtovalen voditeljski kader, kateremu gre vsekakor toplo priznanje za uspešno delo z našo mladino v telovadnici. Ptujski Partizan zajema precejšnje število telovadečih od cibicanov tja do članov, katerih je sicer majhno število, kljub temu, da je telesna vzgoja tudi odraslemu človeku potrebna. Tu bo moralo telovadno društvo najti tesnejše stike z delovnimi kolektivi in z njihovo pomočjo povečati število članov.

Z letošnjo telovadno akademijo je telovadno društvo želo vse priznavanje za svoje delo.

Prav prijetno so nas razveselili mali cibicani, ki so zelo pristržno prikazali svojo pripadnost Partizanu. Lep napredek kažejo pionirji in pionirke, ki bodo z vztrajnim delom lahko dosegli lepe uspehe. Posebno priznanje pa je žela vrsta pionirk na gredi, kjer je celotna skupina pokazala skladnost, rutino in mehkost v izvajanju skoraj slehernega giba. Pohvalo zaslužita tudi obe vrsti mladincev na bradlji in koci, saj bodo s svojo vztrajnostjo in gibčnostjo ter z vztrajnim vedenjem dosegli še lepše uspehe.

Tudi mladinke in članice na dvovisinski bradlji dokazujejo, da so že dalje časa članice Partizana, saj so bile vaje lepo podane in le rezultat vztrajnega dela.

ocmut Karolina

Pred kratkim smo spremili na zadnji poti na ptujsko pokopališče Kocmuž Karolino, upokoje-nega učiteljico. Kdo izmed nas se ne spominja te izredno marljive in požrtvovalne javne delavke, ki je vsa drobna in s častitljivo do popolne beline osivelo glavo hitela po ptujskih ulicah od hiše do hiše ter prepričevala ljudi o važnosti AFŽ in OF vse do zadnje jeseni.

Pokojnici je stekla zibel pred 73 leti pod Ostrovcem, na prijaznem hribčku pod Desternikom. Gotovo je lepota tega kraja vplivala na oblikovanje njenega značaja. Tukaj je preživela tudi svoja mlada leta. Izšla se je za učiteljico in že z 20 leti jo vidimo na Vidmu kot naderjano in sposobno učiteljico, kmalu nato pa v Cirkulanah, kjer je našla svojega življenjskega tovariša Rudolfa Kocmuža. Skupno z njim sta službovala pozneje na Selah pri Vidmu, l. 1913 pa sta odšla na Desternek. V tem kraju se je pokojna Karolina udeleževala ne samo na svojem delovnem mestu, temveč tudi v vseh kulturnih in prosvetnih organizacijah vse do svoje upokojitve v l. 1936.

Kot izvrstna vzgojiteljica, odkritosrčna prijateljica, svetovalka in iskrena tovarišica ni pokopnica uživala ugleda samo v učiteljskem kolektivu, temveč tudi med vsemi drugimi ljudmi.

Njena življenjska pot ni bila brez težkih pretrsov. Vzgojila je tri otroke, katerim je bila vzorna in plemenita mati. Sina Rudija ji je požrlo nacistično koncentracijsko taborišče Dachau, snaho — Rudijevo ženo pa Ravensbrück. Za hčerko Maro je trepetala dolgo vrsto let, ko je bila v italijanskem taborišču in pozneje ko se je borila proti italijanskemu okupatorju.

Vendar vse te težave niso strle njenega bodrega duha. Po osvoboditvi je ob pomanjkanju učiteljev ponovno prišla za delo ter ga izvrševala vse do druge upokojitve v l. 1946. Potem se je preselila v Ptuj, kjer smo jo spoznali kot neumorno delavko za boljše bodočnost naših ljudi v svobodni socialistični domovini.

Naj si pokojna Karolina odpočije v slovenski zemlji, katere ljudem je poklonila svoje življenjsko delo in katero je tako nežmerno ljubila, zanj trpela in žrtvovala!

SAH

V okviru prvomajskih prireditve so člani JLA odigrali 29. aprila prijateljski dvoboj na 20 ploščah proti SD Ptuj in SS Željeznikar. Izid tekme proti SD Ptuju je bil neodločen 5:5, docim proti SD Željeznikar 2:5:7.5. V nedeljo 9. t. m. ob 7.30 ura SD Ptuj polfinalno tekmo Mariborskega šahovskega okrožja s SS Partizan (Maribor-Studenti).

Popravila šivalnih strojev, koles in kmetijskega orodja

Obveščam javnost, da še vedno popravljam vse vrste šivalnih strojev, koles in kmetijskega orodja ter izdelujem nadomestne dele.

Obenem opozarjam svoje cenjene stanke, da se bóm v kratkem preselil iz št. 10 na št. 2 pri Vidmu in da bi mi bilo zelo ne ljub, če bi šel pri preselitvi v izgubo kak predmet, ki je bil pri meni v popravilu. Najljubše mi bo, da stranke svoje predmete odnesejo najpozneje do 15. maja t. l., da mi prihranijo nepotrebne skrbi.

Priporočam se tudi vnaprej.

MODIC FRIDRIK, kovinostrugar, Videm pri Ptuj.

Gospodinje!

Če vam česar primanjkuje v gospodinjstvu, stopite v trgovino „NAMA“ v Ptuj na Kvedrovem trgu, kjer boste solidno in točno postreženi!

Iz zgodovine ptujskega okraja

Bernarda Perc

Mitrova svetišča

(III)

V Poetoviji so kot v vsakem drugem večjem pokrajinskem mestu častili rimska državna božanstva. Vendar nam različna posvetila dokazujejo, da so se udomačili tudi tuji kulti. Znano nam je čaščenje egipčanskih bogov Sarafida in Izide, najštevilnejši pa so spomeniki, posvečeni perzijskemu sončnemu bogu Mithri. Tri njegova svetišča, ki so bila odkrita, kažejo, da je bilo njegovo čaščenje zelo razširjeno.

Mithrova vera je iranskega izvora in sega v predzgodovinsko preteklost. V rimsko državo pa so jo prinesli sredi prvega stoletja po našem štetju vojaki, sužnji in trgovci.

Mitološka zgodba o mithrovem življenju in delu je zanimava. Rodil se je iz skale. Najvišji bog Zeus — Ahuramazda ga je poslal na zemljo, kjer je moral izvršiti

posebno poslanstvo. Ujel je bivo in ga nato skušal prenesti v neko votlino. Na poti je naletel na številne ovire. Žival mu je ušla in vendar jo je znova ujel in na krokarjev poziv v votlini zaklal. Nato se je zgodil čudež: iz bivolovega trupla se je rodil nov svet rastlinstva in živalstva, verjetno tudi človek. Lev, pes in sveta kača pijejo bivoljo kri, škorpion pa skuša kot zastopnik zla (Ahrimana) novo življenje zamoriti. To najodličnejše Mithrovo delanje — zakol svetovnega bivala nam je znano iz številnih spomenikov in je običajno predstavljalo oltarno podobo v svetiščih. Na vsaki strani ob tem prizoru je predstavljen en baklonosec: Kautes in Kautopates — simbol lutra in večera, začetka in konca, predstavljala sta pa tudi na poseben način razodetje boga Mithra, s katerim

sta bila združena v trojico. Glavno podobo so okrožale v posameznih mithrejah v obliki loka podobe, ki predočajo Mithrovo legendo od rojstva do vnebohoda. Kajti ko je Mithra opravil svoje poslanstvo na zemlji, se je odpeljal na sončnem vozu v nebo. Ob koncu sveta se bo vrnil na zemljo in z zakolom drugega bivala odrešil človeštvo.

Mithrovi verniki so se družili v posebne skupnosti, v katerih ni bilo razlike stanu in rodu. Le ženskam je bil zabranjen vstop. Vsi so bili enaki — bratje. Za sprejem v to skupnost so morale biti posebne obredne priprave. Posebno obredni so lahko dosegli višjo stopnjo posvečenja. Teh je bilo sedem: Vran, Skrivnostnik, Vojak, Lev, Perz, Sončni sel. Oče. Za verske obrede so uporabljali naravne votline ali spodmole. Kasneje so gradili svetišča, ki so bila vkopana v zemljo. V bližini je morala biti voda ali studenec. Iz veže svetišča se je prišlo v pravokotni podzemeljski prostor, ki je bil razsvetljen z oljenkami in plamenicami. V pogljobljeno srednjo ladjo so imeli vstop le posvečeni višjih stopenj; v najsvetejše,

kjer je stal oltar s kultno podobo, pa samo višji duhovnik. Ostali verniki so klečali v veži. V teh svetiščih so se zbirale skupnosti vsaj enkrat na mesec, in sicer okoli petnajstega v mesecu ki proslavi bivoljčevega zakola ter s tem združenega stvarniškega čudeža. Posvečenci so prihajali v preoblekah, ki so izražale njih stopnjo in ime. Vsakiraj je bilo obhajilo, kjer sta se delila vino in kruh.

Na teritoriju Poetovije so dosegli odkopali tri svetišča boga Mithra: dva na Spodnji Hajdini in enega na Zgornjem bregu. Prvi Mithreji na Spodnji Hajdini in tretji na Zgornjem bregu sta rekonstruirana na mestu, kjer sta bila odkrita in obiskovalcem na vpogled. Drugi pa je postavljen v mestnem muzeju. V bližini muzeja in pri Vurberku so domnevata svetišča na podlagi posvetilnih spomenikov.

Najstarejše je Mithrovo svetišče v Poetoviji in v Panoniji sploh je bilo odkrito v letih 1898—1899 v svetiščnem delu mesta na Spodnji Hajdini. Nekam sredi 2. stoletja po našem štetju so ga postavili carinski uslužbenci — sužnji, ki so bili

verjetno prvi, ki so čaščenje boga Mithra prinesli v Poetovijo. Svetišče je postavljeno v smeri vzhod—zahod in ima kvadratno obliko. V sredi zapadne stene je bila vzdana kultna podoba Mithra, ki pa ni ohranjena. Na zidu pred to podobo so gorele oljenke, verniki pa so tu polagali svoje darove. Pod oltarjem in ob stranskih zidovih stojijo spomeniki, ki so jih bogu Mithri posvetili carinski uslužbenci. Na nekaterih kamnih se nahajajo tudi reliefne predstave. Na dveh oltarjih je ohranjena skulptura boga Mithra; na enem vidimo njegovo rojstvo iz skale, na drugem pa nosi bika.

Stavilo Mithrovih vernikov je hitro naraščalo, zato so v začetku 4. stoletja postavili novo svetišče. Odkrito je bilo leta 1901 približno 20 m južno od prvega in je danes postavljeno v muzejskem lapidariju. Sredi svetišča je izvirali svetl vrelc. Tik pred vhodom je stal kropilnik za vodo. Tu je imel prostor tudi lev kot svetiščni čuvar. V notranjosti, tik pred zapadno steno se nahaja nadzidek, kjer je v sredini pravi oltar. Nad njim je bila kultna podoba, ki je danes

ohranjena le v drobcih. Pred oltarjem so stali posvetilni žrtveniki. Ob straneh srednje ladje so pa bile razvrščene na posebnih nosilnih miznih ploščah, kjer so delili vernikom vino in kruh. Med mizami so stali posvetilni oltarji in reliefne predstave.

Najmlajši tretji Mithrej je odkopalo leta 1913 Muzejsko društvo na Spodnjem bregu. Postavljali sta ga koncem 3. stoletja Dakijci; legiji, ki sta v tem času tvorili posadko Poetovije. Svetišče je usmerjeno od severa proti jugu. Prvotna stavba je bila pozneje razširjena. Na zahodni strani so na pravi mithreji mešili še drugi prostori, ki so služili za shajališče, za shrambo obrednih priprav in podobno. Na vzhodni strani pa se domneva svetišče Magnae Matris. V 3. stoletju je Mithrovo vero doseglo višek krščanstva. Najmočnejši sovražnik in tekmeč mu je postalo krščanstvo. Borba med krščanstvom in mithralizmom je bila končana v 4. stoletju, ko je dobilo krščanstvo premoč. Mithrova svetišča so razdelali, vernike pa preganjali. Sredi 4. stoletja pa je bila Mithrova vera popolnoma zatrta.

Misli moje, kam blodite...?

Komaj sem pričakal konec predavanja. Moj osebni časovni pokazatelj je bil tudi tokrat na mestu. Točno ob pol dvanajstih me ta stvarca, želečed mislim, zbode, nato pa mi začne kar prigravljati z nekimi nearti-kuliranimi glasovi, ki pa sežejo človeku do samega srca. Sliši jih celo, če ima prvovrstno mašilo v ušesih. Torej ta stvarca, ki je, priznam, sicer prvovrstna mašina brez vsakih okvar, ki se ti še nikoli ni izne-verila (prebavi vse, karkoli poš-ljem v njeno delovno območ-je, pa čeprav je navajena samo na prvovrstno študentsko men-zo, me ni niti nekoč, ko sem po-spravil pol piške in nato še de-set palačink, pustila na cedi-lu), torej ta stvarca se je ogla-sila. Kolegica poleg mene je bila vlijudna in ni ničesar sli-šala, kolega na drugi strani pa me je pravilno razumel. Dejal je: »Po tej uri greva v menzo!« Prikimal sem, kar je pomeni-lo, da sprejemam ta konstruk-tivni predlog. Ta predlog me je poživljal v toliko, da sem ne-strpneje gledal na uro, kdaj se bo kazalec približal številki 12, kar bo pomenilo konec pred-a-vanja. Sploh, razumevanje je najvažnejše. Upam, da ga je imel tudi docent, ki je od 12 do 13. ure imel predavanje o pre-hrani v savanskih in tropskih predelih v predavalnici, ki je to uro bila le 5 odst. zasedena. Slušatelji so šli ta čas na prakti-čne vaje — iz prehrane.

Svetloba, ki nas je zbudila v oči, čim smo stopili skozi vrata hše učnosti, se ne da primer-jati z nobenim izdelkom tovar-ne žarnice. Sploh pa ne s tisti-mi, ki so nas obevali v za-tohli predavalnici (okna mora-jo zaradi tehničnih motenj pri-hajajočih iz ulice biti zaprta). Zvezda, ki ji po domače pravi-mo sonce, je že kar uspešno po-sredovala svojo toploto tudi nam in se čez to, v upoštevanju znanstvenih dognanj o letnih časih in o našem podnebnem pasu, ne bi mogli pritoževati. Nasprotno, izražali smo zado-voljstvo preko rastlinskega sek-torja zemeljskega življenja, ki so to izražali s poganki zvonč-kov.

Bilo pa bi res neoprostljivo misliti, da sem se isti trenutek ukvarjal s takšnimi nerentabil-

nimi vprašanji. Proč z roman-tiko! Odhitel sem v menzo, ki je mimogrede omenjena kletna ustanova in bi bila posrečeno izbrana le, če bi se v njej hra-nili samo slavisti. Imenovali bi jo lahko Prešernova klet in s tem postavili nov tovrstni spo-menik umrlemu doktorju.

Si lahko zamislite? Nabito polne sobe in hodniki. Na sled-njih čakajo visokošolce množi-ce na prostor za mizo. Name-sto »dobrega teka« voščijo je-dočim kolegom s tem, da jim pred krožnik postavijo svoj blok, ki bi naj vplival na hitrost njihovega opravlja. (Resnici na ljubo povedano, pa je ta pri-sedanjem apetitu zadovoljiva). Vse pa je urejeno tako, da vsakdo, ki četrta ure čaka na hodniku, dobi prostor za mizo, nato po četrturnem čakanju tu-di juho, v naslednjih petnajstih minutah pa že prikuho. Nek študent matematike je izraču-nal, da bi za samo kosilo pora-bil točno 9 minut — normalne hoje — če bi se pri istem šte-vilu abonentov menzini prostori povečali za štirikrat). Konč-no pa, že pol leta pričakuje-mo, da se bomo 15. preselili v nove prostore. Že, že 15., toda katerega?

Slednjič sem prišel tudi jaz na vrsto. Bilo je vse normalno, mislim na kvaliteto itd. in sploh ne bi omenjal kosila. Če se mi uvodoma (po zaslugi na-vala ostalih abonentov in no-vega še neizkušenega servija — ne zamerim mu, kolega še ni navajen na ta stil dela) ne bi razlila juha po hlačah. Takoj sem zasluhlil, da se bo nekaj zgodilo. Ali bom bral, da so se veselele sporazumele za dnevni red in službene jezike na že-nevski konferenci ali pa bom doživel še kaj bolj presunljivega. Res nisem še videl zad-nje številke TT! Gotovo me bodo ganile ilustracije k Ru-menji vijolici.

Po kosilu sem imel opravka v trgovini. Kupil sem 20 dkg salame (navadno po 240 din) in pol štruce kruha. Prihodnji dan sem imel ekskurzijo (proučevanje zemeljske skorje v Posav-skem hribovju, udeležba strogo obvezna) in sem si takole pri-pravil suho hrano. S tem je bil že omenjeni želečed obva-rovan vsakih izgredov, dez-organizacij ali celo brezper-spektivnosti. Vse to sem odne-sel domov, kjer sem dobrote komaj obvaroval pred uniče-njem. Trije moji sostanovalci so to nazvali »provokacija«, toda prepričal sem jih o višjih ci-ljih, za katerega sem vse kupil. Zadovoljili so se, da sem jim dal eno do dve »Drava«, kolikor sem imel in nato mi je eden posodil 20 din (bil je že 17. v mesecu), da sem imel za tro-lejbus. Mož mi jih je dal z ve-likodušno gesto prijatelja, ki mi venomer stoji ob strani, ven-dar si ni mogel kaj, da ne bi ugotovil kako je najpo potre-bno opustiti navado, ki jo tako radi gojimo. Namreč, da vsako-krat, ko dobimo doklade, štipe-dije ali sploh v podobnih veselih dogodkih, stopimo na »kozareček« k »Sestici«, kar pa se konča s preveč triumfalnim prihodom domov in posledico — znatni deficit v žepu. Te svo-je velike misli je poudaril s tem, da je energično zaprl knji-go, pogledal v denarnico in re-keel: »Zdaj pa grem v kino, ene-ga filma še nisem videl!« In odšla sva skupaj, on v kino, jaz pa na predvojaško vzgojo na Ježico. Imel sem vaje na te-renu. Uspešno sem jih končal in nato sem napravil značaj-no taktično potezo (iz razumlji-vih razlogov — 4 din v žepu): peljal sem se z vojaškim vo-zom, ki nam je pripeljal puške za vaje, nazaj v mesto. Lepo me je pretreslo, toda sedel ni-sem nič manj udobno kot te-da, ko na južni strani Odr-e-dovega stadiona občudujem njegove labodje speve letošnje-ga prvenstva. Seveda, mule so šle počasi in sem se šele ob sedmih prizibal v mesto. In te-da sem se spomnil na razlito juho! Ob sedmih sem imel zme-nek v Tivoliju. Pustil sem ve-

ZAVRČANCI RADI CITAJO!

Poverjenik Prešernove druž-be je v tem letu pridobil 60 članov, ki so vsi 100-odstotno plačali članarino v znesku 260 dinarjev. Od lanskega leta se je število naročnikov podvoji-lo, kar je vsekakor lep znak za naše Haloze, kjer se je vno-gradniški delavec začel vso-predno udeleževati; skratka za-nima ga knjiga, odrske pre-dstave kino in drugo. Vse to ka-že, da je tudi na Zavrčju pro-dra ljudska prosveta med na-še ljudi, posebno med našo mladino, ki je postala zelo agi-lna in ki bo nadaljevala začeto delo.

čerjo in odhitel na kraj zmen-ka. Ob 19.15 sem bil tam, to-da nje ni več bilo. Ob pol osmih sem jo srečal z nekim možakom Herkulove postave in boksarske fiziognomije. Nikoli nisem čital v Bontonu, kaj je najbolj storiti ob takšnih pri-ložnostih. Ojunačil sem se, sto-pil bliže, toda... Ni da bi ogo-voril Izzenelo je, romantično, kot zaključek oddaje Radia Ljubljana Urno, kot sem le mogel, sem jo popihal domov. Zaradi pravkar preživetega sre-nega pretresa nisem mogel štu-dirati, razen tega pa sem se pri-hodnji dan nameraval zbuditi ob treh. Zato sem šel spat. Eks-kurzija pa... no o tem pa dru-gič. Tudi jaz, tako kot Serafin, ne morem pisati dveh tem za isti honorar. Itak je že tega preveč. Kaj je le črtal ured-nik?!

D. D.

Cesa se je vredno bati?

Okužbe s tetanusom... Če kdo pade na njivi ali na cesti in se malo odrgne ali če se ureže, se hitro hoče pokazati junaka: saj ne krvavi močno, kdo bi to obvezoval! Toda, ko bi se vsak človek zavedal, kaj s tem vse tvega, vem, da tega ne bi storil nikdar več.

Vsak drobca prahu, posebno pa gnoja in zemlje, lahko nosi v sebi smrtonosne klice — bacile tetanusa. Izgledajo kot než-ne paličice z okroglo zadebelno, ki predstavlja budoči tros. Živi brez zraka, je pa zelo odporen proti vročini in izsušenju in lahko vzdrži leta in leta. — Okužbo prav lahko spoznamo: po 6 do 14 dneh vselitve na-stop; glavobol, utrujenost, raz-draženost, mraženje in bole-čine v mišicah okrog rane. Karakteristični znaki pa so: napetost v žvekalnih mišicah — bolnik ne more požirati, včasih sploh ne more odpret; ust, obraz dobi svojstven izraz. Nato preide tetanus na hrbtne in trebušne mišice, ki so lahko različno prizadete in upognejo telo na eno ali drugo stran, naposled zajame spodnje ude. Bolnik leži ves trd in raven kot deska.

Prešernova družba je izdala odlično delo nemškega pisatelja B. Travna

roman „Bela roža“

B. Traven nam odpira v »Beli roži« veren pogled v amo-ralno življenje ameriških ma-gnatov, v svet tistih, ki vladajo, ne da bi bili kronani, ki odlo-čilno posegajo v svetovno do-gajanje, odločajo o vojnah in podobno, a so hkrati sužnji lastnega sistema.

Roman je ilustriral in okusno opremil M. Sedej. Knjiga ob-sega 230 strani in je natisnjena na dobrem brezlesnem belje-nem papirju. Kljub temu je cena knjige izredno nizka, saj stane vezana v polplatno s štiti-nim ovitkom le din 350.—, bro-širana s štinitim ovitkom pa celo samo din 270.—.

Knjigo lahko kupite v vseh knjigarnah, pri poverjenikih Prešernove družbe, lahko pa tudi direktno pri upravi Prešernove družbe v Ljubljani, Tomšičeva 9.

Prešernova družba.

Pojavljajo se sunkoviti krči, ki trajajo nekaj sekund ali mi-nuto. Lahko zajamejo dihalno muskulaturo in bolnika zaduše. Vsak najmanjši zunanji draž-ljaj lahko povzroča skrajno mučen krč, zato je potrebno bolnika izolirati v zatemnjeno sobo. Ves čas boleznj je lahko pri zavesti ali ne zavisi od stopnje tetanusa. Temperatura je včasih zvišana, kar je slab znak. Uživanje hrane je mogo-če le skozi cevko.

Pomagati takemu bolniku je težko: oskrba rane, številne injekcije seruma, k pa so uspešne le v prvih 24 urah. Pozneje odloči o smrti ali živ-ljenju odpora sila človeka samega. Smrtnost je 88 odst.

Zato ne zanemarjajte naj-manjših odrgnin, vsaka hiša naj si preskrbi vsaj čistil al-kohol in z njim je potrebno očistiti vsako najmanjšo rano in obvezati vsaj s čisto krpo, če ni obveze pri rokci ker je še vse polno drugih strupenih klic. ki lahko človeka stanejo roko ali nogo. Potrebno je poskati zdravnika takoj, če se pokaže kaj sumljivega.

Lidija Mikl, štud. medicine

Kulturno življenje v Hočini

V zimski sezoni kulturno-pro-svetne dejavnosti je bilo tudi v Hočini živahno. Moški pevski zbor Prostovoljne gasilske čete, ki že obstaja dve leti, je v tem obdobju predvsem v zadnjem ča-su zelo uspešno deloval pod vodstvom pevovodje tov. Graj-fonarja, ki je zelo poštvovalen in ima izredno veselje kot vodja pevskega zbora. V zimski sezoni je zbor priredil koncert narodnih in umetnih slovenskih pesmi v domači dvorani, ki je bila nabito polna. Pozneje je zbor gostoval pri Lovrenču na Dravskem po-lju, Kidričevem (Gradišovo nase-lje), v Staršah in v Turnišču, v gradu. Obisk koncerta z dodat-kom Nušičeve komedije »Lopov« je bil na domačem odru in v Turnišču zadovoljiv. Pri drugih gostovanjih je bil slab. Izakup-ček je komaj kril prevozne stroš-ke. Čudimo se, da nimajo dru-god toliko zanimanja za kulturno dejavnost kakor v našem okolišu.

Program je bil dobro priprav-ljen. Poslušalci so bili z njim ze-lo zadovoljni.

Za uspeh moškega pevskega zbora zaslužita zahvalo poštvo-valni pevovodja tov. Grajfonar in organizator Jože Zupančič, ki je prevzel organizacijo na svoje rame in jo tudi dobro izvedel. Ostalim članom pevskega zbora želimo nadaljnji napredek.

Zahvaljujemo se tudi Okrajne-mu odboru ljudske prosvete v Ptuj, ki nam je prispeval 2000 din za nabavo not in se pripo-ročamo za nadaljnje sodelovanje in pomoč.

Kaj pa bodoči program?

Člani moškega pevskega zbora so sklenili, da ne bodo prekinili s pevskim vajami čez poletje, temveč bodo enkrat na teden vadili, da ne bo pevski zbor utihnil in da bodo lahko sode-lovali pri kulturnem programu okrajne gospodarske razstave v Ptuj. Nabavili so dobro ohran-jen harmonij in ga z izkupič-ko izplačajo. Pridobili bodo čimveč članov, da bo pevski zbor močan.

IZUD »Stane Petrovič« je na-študiral v zimski sezoni Nušiče-vo komedijo »Dr. Režijo je vo-dila učiteljica Manca Trbuc. Vo-dge so bile posrečeno razdeljene in zadovoljivo rešene. IZUD je s to igro gostoval v Cirkovcih, Vidmu, Turnišču in Gorišnici ter je imel več uspeha kot pevski zbor. Iz tega se da sklepati da imajo ljudje več zanimanja za igre kakor pa za pevske koncer-te.

Upamo, da bo IZUD »Stane Pe-trovič« v sezoni 1954/55 naštu-diral več iger in da bo tudi sode-loval pri kulturnem programu gospodarske razstave v Ptuj.

Zdravnikova beseda staršem

Največ telesnih napak, ki na-stanejo v največ primerih v rani mladosti, ima nekaj skup-nega: da bi jih lahko, če bi njih nastajanje pravočasno opazili in prepustili zdravniški negi, v največ primerih preprečili. To velja posebno za vse napake nog, posebno pa še stopal. Za-radi njih obstaja armada ljudi z lažimi ali težimi deformaci-jami, ki posebno starše opo-zarjajo, da v dobi rasti na-tančno opazujejo svoje otroke, zasledujejo njih pravilno ali nepravilno rast ter jih prepu-stijo pravočasno zdravnikovemu uravnavanju, če bi se v njihovi rasti ali držbi pojavilo kaj nena-vadnega.

Vse tozadevne napake na neki način motijo zdravje, sposob-nost v poklicu in sposobnost za polno življenje. Pri tem pa so zdravilne metode danes že tako daleč razvite, da zavisi uspeh zdravljenja v največji meri od trenutka, kdaj je bil otrok pre-pušen zdravniku.

Pri otrocih z mehkiimi kostmi in slabim mišičevjem se pojavi čisto notranja ukrivljenost nog v kolenih. Če otroka prepustimo nadaljnjemu razvoju brez in-tervencije, bo to x-noge mlade-mu človeku pri stanju in hoji povzročale silne težave.

Rahitis ne prizanesi skoraj nobenemu skeletu, katerega se loti. Pravilna prehrana in mo-

derna zdravniška intervencija lahko to bolezen, ki je mnogim ljudem pokvarila življenje, za vedno odpravi. Pa tudi po-pravi se da še marsikaj, kar je ostalo kot posledica rahitisa. Plosko stopalo je treba spo-znati v pravem času. Če se je počasi pogrezajoči se lok sto-pala že preveč znižal, je pomoč tudi z vložki že precej proble-matična. Kot resno je treba vzeti, če otrok stavi svoje no-žice pri hoji navznoter in če svoje obuvale, posebno podplat, na notranji strani bolj obrabi kakor na zunanji. Ploska noga ni samo napaka lepe postave, temveč tudi čisto muka za vse življenje.

Če se otroci ne držijo ravno, če so preveč sklonjeni in če po-vešajo ramena naprej, je to lahko posledica prebolelega ra-hitisa. Največkrat pa gre za slabotne otroke. Tako je tudi ukrivljanje telesa pri sedenju šolskih otrok čisto izraz njihove splošne slabotnosti. To starši čisto zdravijo z besedami: »Zakaj se poklasko držiš?« če-prav pri tem mnogo bolj po-maga otroka izdatneje hraniti ter mu omogočati čimveč giba-nja na svežem zraku in soncu.

Posebno važno je še pravo-časno opaziti stransko ukriv-ljanje hrbtenice. Rahitis tudi v tem primeru igra važno vlogo, ker ta bolezen mehča kosti oz. člene hrbtenice.

Za dobro voljo

„V šali“

V kanadskem mestu Kitchener je povzročila 13-letna deklica »v šali«, kakor je pozneje pripo-vedovala na policiji, v nekaj dese-tinah družin pravo zmešnjavo. Nadebudna deklica si je poiska-la v telefonskem imeniku tele-fonske številke najuglednejših ljudi ter jih zaporedoma klica-la. Če se je oglasila žena, je de-klica zašepetala z najnežnejšim glasom ime klicanega, nato pa vsa iz sebe zlogovala: »Po-ro-čen? To je za me nekaj novega!« Kot je policija ugotovila, je deklica videla takšno sceno v nekem filmu nakar jo je sklenila posnemati.

Lovska

»Z lova, prijatelj? Praznih rok?«
»Kaj še, ustrelil sem 14 zaj-cev. 10 fazanov in tri jerebice, pa sem dal vse siromašnemu dečku.«
»O, ta dečko pa je moral biti precej močan, da je vse to od-nesel.«

KONSPIRACIJA

Nekje na Stajerskem... Oče in mati se pritaženo pogovarjata v sobi. Njun sinček večkrat po-kuka v sobo, a ga oče vedno na-podi ven. Ko je slednjič malemu Janezku tega že dovolj, korajž-no primaha v sobo, se razkorači pred očetom in materjo ter pravi: »Saj vem, da se vidva pogo-varjata o partizanih. To lahko slišim tudi jaz! Saj sem vendar organiziran sem — pionir!«

STRAŽAR JAKA

Strážar Jaka stoji na stražar-skem mestu. Nekdo prihaja na-sproti. Jaka ustrelil, nato pa tri-krat zavpije: »Stoj, stoj, stoj!«
Dežurni ga za to dejanje pošlje komandantu na raport.
Komandant: »Zakaj si ustrelil, preden si ga pozval, naj stoji?«
Strážar Jaka: »Tovariš koman-dant, če bi ga prej ustavil, bi mi lahko pobegnil.«

V GIMNAZIJI

Profesor: »Kot je videti, vam dela moje vprašanje težave?«
Dijak: »Vprašanje ne, pač pa odgovor.«

ABSTRAKTNO

Učitelj: »Kot abstraktno poj-mujemo nekaj, kar si sicer pred-stavljamo, ne moremo pa otipati. Janezek, imenuj kaj takega!«
Janezek: »Jež, tovariš učitelj!«

ZAVIST

Stric: »Ivanček, zakaj pa jo-kaš?«
Ivanček: »Zato ker bo Branko imej počitnice, jaz pa ne.«
Stric: »Zakaj pa jih ti ne boš imel?«
Ivanček: »Ker še ne hodim v šolo.«

VITAMINI

Oče: »Zapomni si, Jožek, da je največ vitaminov v sadnih lupi-nah.«
Jožek: »V orehovi tudi, očka?«

NOV PLES

»V Ameriki so izumili nov ples.«
»Kdo ga je izumil, belec ali črnc?«
»Nekdo, ki je pomotoma vta-knil v žep letice cigarete...«

LOVSKA

»Naleteli smo na sledove leva.«
»Res? Iminenito!«
»Držijo pa v smeri od nas.«
»Tem bolje...«

NAOČNIKI

»Dedeč, zakaj imaš troje naoč-nikov?«
»Ene imam, da vidim daleč, druge, da vidim blizu, tretje pa, da najdem prve in druge.«

Za din 100.— letni oddih ali izlet!

14 dni bivanja v Portorožu. 10 dni bivanja v Budvi, na Bie-du, Hvaru, Dubrovniku, Rabu, Piranu, Boveu, Dolenjskih, Šmarjskih, Cateških toplicah, Dobrni, Rogški Slatini, Radenci, Crikvenici, Splitu in Bo-hinju. 7 dni bivanja na Jezer-skem, Kranjski gori, Nikolaj in camping v Ribnem 5-dnevno potovanje po Jadranu Split—Šibenik. 3-dnevna potovanja v Portorož, Pulj, Opatijo. 3-dnevni izleti na Plitvice—Crikvenico—Opatijo. 2-dnevni izleti v Por-torož. 1-dnevni izleti na Reko—Opatijo—Postojno.

Preko 2000 dobitkov v vrednosti din 6.000.000.—.

Cena srečke din 100.—.

Dobitki se dvignejo 5 dni po žrebanju v Turističnem biroju Ljubljana, Miklošičeva 17, v obliki nakazil. Na željo jih poš-ljemo na naslov proti predlo-žitvi izžrebanj srečke.

Koriščenje dobitkov se prične 15. junija ali po želji stranke tudi kasneje. Pravica do izžre-banega dobitka zastara 30 dni od dneva žrebanja odnosno po datumu izleta. Dobitki so pre-nosljivi.

Žrebanje 5. junija 1954 v Ljubljani.

Kupujte srečke

TURISTIČNE LOTERIJE SLOVENIJE

v Ptuj na pošti, v Narodni banki, v Gostinski zbornici, v knjižni založbi »Izbiro«, pri »Triglavu«, v poslovalnicah »Preskrbe in »NAME« na Kve-drovem trgu.

K članku na str. 1 — traktorji in mehanizacija sploh predstavljajo osnovo dvigu kmetijske proizvodnje